

Processos d'independència (I)

written by Narcís Oliveres | 17 de març de 2017

“Cal respectar totes les aspiracions nacionals; avui en dia només és possible governar els pobles sobre la base del seu consentiment. L'autodeterminació no és una expressió qualsevol. És un principi imperatiu de l'acció política que, a partir d'ara, cap estadista pot arriscar-se a ignorar”

Woodrow Wilson, Febrer 1918, Congrés dels Estats Units

El meu anterior article publicat a L'UNILATERAL el passat 13 de febrer feia referència a la Desobediència civil. La nostra desobediència no pretén trencar una legalitat. Allò que pretén és recuperar la nostra, havent-ho decidit en consciència, però políticament, sense violència. Violència significa armes. Ja n'hi havia quan l'home era gregari. L'escena inicial de la pel·lícula “2001, Odissea de l'espai”, de Stanley Kubrick, amb música de fons de “Així parlà Zaratustra” de Richard Strauss és antològica. Al mateix temps que les armes es van crear les eines, que van comportar el domini de l'entorn i una millora de la qualitat de vida i l'home va passar de gregari a social. La vida en societat va suposar la necessitat de comunicació i amb ella l'aparició del llenguatge, primer el gesticular, després l'oral i finalment l'escrit.

El llenguatge és a la vegada l'utensili amb el qual elaborem el nostre pensament i el mitjà amb què ens comuniquem amb els altres. La política democràtica va néixer a Grècia quan la gent es va adonar que les coses públiques eren millorables per mitjà de discussions, votacions i lleis. Discutir, votar, fer lleis vol dir fer política, almenys n'és una manifestació. En dir discutir ho dic en el sentit de deliberar, de debatre, de discórrer, no de disputar. Debatre és comparar criteris, punts de vista, parers, opinions. És per això que, en definitiva la política, en optar, debatent-les entre diverses opcions, les

compara i decideix. Una comparació és l'expressió de la igualtat o diferència entre coses o conceptes. És una tècnica que parteix de l'estudi i de les anàlisis de problemes concrets, actualitza conceptes i apropa objectius i finalitats. En política tot és comparació. La comparació és ineludible i en ocasions és molt difícil fer-la. Una regla ha de ser escrupolosament observada. No és pot comparar allò que és incomparable. Hi ha tantes teories, tantes visions d'allò que és la política que resulta impossible no ja estudiar-les totes, sinó fins i tot mencionar-les. Un examen de les diferents experiències, l'estudi de les analogies, de les constants històriques, condueix a la fixació i determinació de models a seguir i d'objectius a aconseguir. I també, no menys important, de situacions a evitar.

La lluita pel poder és al centre de la vida política. Les societats, els règims, els partits, les faccions, els clans, les famílies, lluiten per prendre el poder o mantenir-s'hi si ja el tenen. La reflexió sobre el poder és al centre de la filosofia política. Des del procés de Sòcrates fins les purgues stalinianes, passant pels camps de concentració nazis, l'abús de poder replanteja sempre l'interrogant de la justificació del poder polític i què és allò que empeny a tantes persones a lluitar per conquerir-lo i exercir-lo. No s'ha de confondre història amb ciència política i aquesta tampoc s'ha d'identificar amb el dret, però història, ciència política i dret són eficaços instruments, les unes respecte de les altres, per entendre l'abast o el per què de cadascuna.

“Quan en el curs de la història, esdevé necessari per a un poble dissoldre els llaços que el lliguen a un altre i prendre, entre les potències de la terra, la plaça separada que les lleis de la natura i del Déu de la natura li donen dret, el respecte degut a l'opinió de la humanitat obliga a declarar les causes que el determinen a la separació”. Aquestes paraules són història i encapçalen la Declaració d'Independència dels Estats Units d'Amèrica, expressant la

decidida voluntat de separar-se d'Anglaterra que les oprimia i consumant la primera Declaració Unilateral d'Independència.

La història dels Drets Humans és una llarga cadena en què destaca un tipus de baula, precisament perquè la paraula hi és un element essencial. Em refereixo a les grans Declaracions de Drets. Bàsicament la Declaració d'Independència dels Estats Units de 1776; la Declaració de Drets de l'Home i del Ciutadà de 1789, durant la Revolució Francesa i la Declaració Universal dels Drets de l'Home i del Ciutadà adoptada per les Nacions Unides a París el 10 de desembre de 1948.

Una Declaració Unilateral d'Independència és l'acte polític pel qual una part d'un Estat se separa d'aquest Estat per formar-ne un de nou. És un acte històric, un acte polític i un acte jurídic. Les declaracions d'independència han estat nombroses en la Història. A Europa, en el segle XX, es poden mencionar Noruega, Estònia, Letònia, Lituània, la República Txeca, Eslovàquia, Eslovènia, Croàcia, Sèrbia, Macedònia, Ucraïna, Bielorússia, Moldàvia, Geòrgia, Armènia. És lògic, Europa es basa en la diversitat de pobles, de llengües, de cultures, d'institucions. Va ser Winston Churchill qui va llançar la idea d'uns Estats Units d'Europa, en la mítica conferència a la Universitat de Zuric el 19 de setembre de 1946. En ella hi ha passatges que convé recordar com ara "Els pobles només cal que vulguin, per tal que les seves esperances es realitzin" i que "Si es vol fer bé, sincerament, l'obra de construcció dels Estats Units d'Europa, la seva estructura haurà de ser concebuda de tal manera que la potència material de cada Estat només jugui un paper secundari. Els estats petits comptaran tant com els grans i s'asseguraran el respecte per la seva contribució a la causa comuna". I tot seguit va fer una reflexió que considero d'una importància cabdal per a tots els pobles i nacions sense estat d'Europa i per a Catalunya, evidentment. Va dir: "Pot ser que els antics Estats i Principats d'Alemanya, reunits en un sistema federatiu amb el seu acord recíproc, vinguin a ocupar el seu

lloc a les files dels Estats Units d'Europa". Aquestes paraules les pronunciava Churchill el 19 de setembre de 1946, en plena ocupació d'Alemanya. La referència de Churchill era feta en un moment en que no existien, jurídicament parlant, ni l'Estat alemany ni els lands; era relativa als antics estats i principats d'Alemanya. En suggerir la construcció dels Estats Units d'Europa, Churchill no al·ludia només als grans estats europeus, es referia també als antics estats. Una referència que podia ser feta, exactament igual, als antics estats d'Espanya. Una Espanya que l'any 1939, feia 7 anys havia entrat en el llarg túnel de la dictadura franquista, on tots els anhels de llibertat s'adreçaven precisament a Europa.

Poc més d'un any abans, el 26 de juny de 1945, es va signar a San Francisco la Carta Fundacional de les Nacions Unides en la qual es diu literalment que "**Nosaltres els pobles de les Nacions Unides. Resolts** a preservar les generacions venidores del flagell de la guerra, que dues vegades durant la nostra vida han infligit a la Humanitat sofriments indicibles; a reafirmar la fe en els drets fonamentals, **en la dignitat** i el valor de la persona humana, en la igualtat de drets d'homes i dones, i de les **nacions grans i petites**; a crear condicions sota les quals puguin mantenir-se la justícia i el respecte a

...

I quan el 10 de desembre de 1948 l'Assemblea General de les Nacions Unides adopta i proclama la **Declaració Universal de Drets Humans**, el primer paràgraf del PREÀMBUL diu que "Considerant que el reconeixement de la **dignitat** inherent i dels drets iguals i inalienables de tots els membres de la família humana és el fonament de la llibertat, la justícia i la pau en el món" , fa de la dignitat el fonament de tots els drets humans, entre els quals hi ha el d'autodeterminació i el dels pobles a disposar d'ells mateixos.

Tant en la Carta Fundacional com en la Declaració Universal de Drets Humans, la **dignitat** és l'element bàsic del qual deriven tots els drets. En la compareixença davant les mitjans de

difusió que van efectuar el Molt Honorable senyor Artur Mas, i les Honorables senyores Joana Ortega i Irene Rigau, el dilluns 13 de març, coneguda la sentència del denominat procés del 9-N, es van fer repetides referències al sentit de **dignitat**.

En propers articles penso fer menció de documents emesos per les Nacions Unides i altres organismes internacionals, relatius a la legitimitat i també a la legalitat dels processos d'independència. Tot i que la utilització d'armes, en el sentit clàssic del terme és impensable, estem vivint una guerra. L'adversari utilitza totes les que té al seus abast. Nosaltres les de la raó. La guanyarem!